

ปาฐกถาเกียรติยศ
ศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัชวาล โสธานนท์
ครั้งที่ 12

งานครบรอบ 53 ปี วันพระราชทานนาม
และ 134 ปี มหาวิทยาลัยมหิดล

การปฏิรูปอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมไทย : ไม่มีวันหยุดยัง

โดย ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม (อว.)

ปาฐกถาเกียรติยศ

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัชวาล โอสถานนท์
ครั้งที่ 12

งานครบรอบ 53 ปี วันพระราชทานนาม และ 134 ปี มหาวิทยาลัยมหิดล
วันพุธที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2565

เรื่อง
“การปฏิรูปอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมไทย :
ไม่มีวันหยุดยั้ง”

โดย ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
(อว.)

ปราชญ์เกียรติยศศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัชวาล โอสถานนท์ ครั้งที่ 12
งานครบรอบ 53 ปี วันพระราชทานนาม และ 134 ปี มหาวิทยาลัยมหิดล
เรื่อง “การปฏิรูปอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมไทย : ไม่มีวันหยุดยั้ง”

พิมพ์ครั้งที่ 1

พฤษภาคม 2565

ISBN: 978-616-443-687-9

คณะผู้จัดทำหนังสือ ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ศาสตราจารย์ นายแพทย์บรรจง มไหสวริยะ	อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล

บรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร. นายแพทย์ภัทรชัย กีรติสิน	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย
นางสาวณัฏฐ์ จอมพุก	ผู้อำนวยการกองบริหารงานวิจัย
นางสาวสุปราณี ลิ้มพวงแก้ว	กองบริหารงานวิจัย
นางสาวตรีระกา กิจเนตร	กองบริหารงานวิจัย
นางสาวนันทิตา เส็งมา	กองบริหารงานวิจัย

ปกและรูปเล่ม

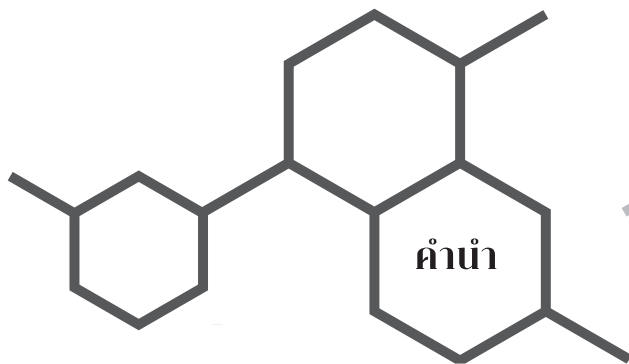
กองบริหารงานวิจัย

จัดทำโดย

กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยมหิดล
โทรศัพท์ 0 2849 6241-2
โทรสาร 0 2849 6247
<https://op.mahidol.ac.th/ra/>

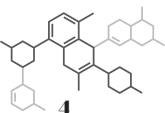
เอกสารกองบริหารงานวิจัย

หมายเลข 113/2565

มหาวิทยาลัยมหิดลได้รับเกียรติเป็นอย่างสูงจากศาสตราจารย์ พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เป็นองค์ปาฐกของปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัชวาล โอสถานนท์ ครั้งที่ 12 เรื่อง “การปฏิรูปอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมไทย : ไม่มีวันหยุดยั้ง”

ในการนี้จึงได้รวมถ้อยคำจัดทำเป็นหนังสือเล่มนี้ขึ้น เพื่อเป็นที่ระลึกในงานแสดงปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัชวาล โอสถานนท์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านผู้อ่านจะได้รับทราบถึงการเปลี่ยนแปลง ปรับตัว ความก้าวหน้าและภาพในอนาคตของการอุดมศึกษาของไทย ซึ่งศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ได้กล่าวเป็นแนวทางไว้

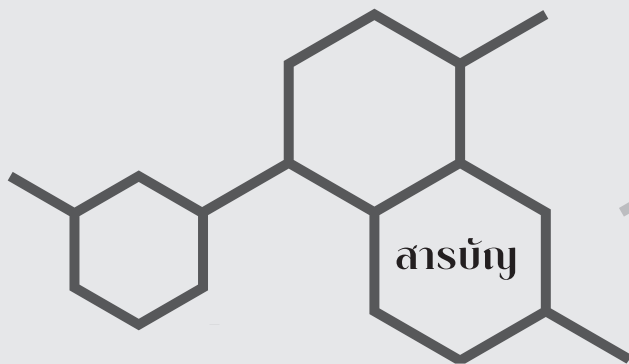
คณะผู้จัดงานเชื่อมั่นว่าหนังสือเล่มนี้จะให้ความรู้ แนวคิด เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ท่านทั้งหลายที่มีความสนใจงานด้าน อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และได้ตระหนักว่ามี กระแสปฏิรูปขึ้นมาแล้ว เพื่อหาโอกาสใหม่ๆ เพื่อใช้เส้นทางใหม่ๆ จาก การปฏิรูปให้มากขึ้น ซึ่งมีปรากฏการณ์ที่เป็นการปฏิรูปถึง 10 ประการ ที่องค์กรปาฐกได้นำมากล่าวไว้ในที่นี้ เพื่อร่วมกันสร้างประโยชน์ให้แก่ ประเทศไทยร่วมกันต่อไป

สมพงษ์ สก

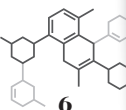
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์บรรจง มไหสวริยะ)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล

พฤษภาคม 2565

คำกล่าวรายงาน	6
คำกล่าวเปิดงานแสดงปาฐกถาและประวัติผู้แสดงปาฐกถา โดย ศาสตราจารย์ นายแพทย์บรรจง มไหสวริยะ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล	8
ประวัติองค์กรปาฐก	10
เรื่อง “การปฏิรูปอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมไทย : ไม่มีวันหยุดยั้ง”	13
ภาคผนวก	
ความเป็นมาในการจัดแสดงปาฐกถาเกียรติยศ เนื่องในวันพระราชทานนามมหาวิทยาลัยมหิดล (พ.ศ. 2543 – 2565)	42
ประวัติศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัชวาล โอสถานนท์	52

คำกล่าวรายงาน

ศาสตราจารย์ ดร. นายแพทย์กัทรชัย ภัทรนิติน

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยมหิดล

ประธานกรรมการฝ่ายจัดปาฐกถาเกียรติยศฯ

กราบเรียน ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ
นวัตกรรม นายกสภามหาวิทยาลัยมหิดล อธิการบดี
ท่านผู้บริหาร และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

ด้วยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชม
หาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
พระราชทานนาม “มหิดล” ให้เป็นนามของมหาวิทยาลัย ในวันที่ 2
มีนาคม พุทธศักราช 2512 ปัจจุบันได้เวียนมาบรรจบเป็นปีที่ 53
ของวันพระราชทานนาม และนับเป็นปีที่ 134 ปี มหาวิทยาลัยมหิดล
จึงจัดให้มีการแสดงปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัชวาล
โอสถาณนท์ ซึ่งในปีนี้เป็นครั้งที่ 12 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อน้อมรำลึก
ถึงพระมหากรุณาธิคุณเนื่องในวันคล้ายวันพระราชทานนาม “มหาวิทยาลัย
มหิดล” และได้ร่วมรำลึกถึงศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัชวาล
โอสถาณนท์ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล

ในโอกาสนี้ ขอกราบเรียนเชิญท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัย
มหิดล กล่าวเปิดงาน และกล่าวแนะนำองค์ปาฐกต่อไป

คำกล่าวเปิดงานแสดงปาฐกถา และประวัติผู้แสดงปาฐกถา

โดย ศาสตราจารย์ นายแพทย์บรรจง มไหสวริยะ
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล

กราบเรียน ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ
นวัตกรรม นายกสภามหาวิทยาลัยมหิดล และท่าน
ผู้มีเกียรติทุกท่าน

ตลอดระยะเวลา 53 ปี ที่มหาวิทยาลัยมหิดลได้รับพระมหา
กรุณาธิคุณที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชม
หาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
พระราชทานนามากีไชโยในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม
พระบรมราชชนก มหาวิทยาลัยมหิดล ได้มีการพัฒนาในหลากหลาย
รูปแบบ เพื่อประโยชน์ต่อแผ่นดิน ดังที่มหาวิทยาลัยมหิดลมีปณิธาน
ว่า “ปัญญาของแผ่นดิน”

ในวันที่ 2 มีนาคม พุทธศักราช 2565 นี้ มหาวิทยาลัยมหิดล
ได้จัดแสดงปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัชวาล
โอสถานนท์ เพื่อเป็นการระลึกถึงคุณงามความดีของท่านที่ได้เคยดำรง
ตำแหน่งเป็นอธิการบดี และในปีนี้ ผมในนามของมหาวิทยาลัยมหิดล
รู้สึกมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก
เหล่าธรรมทัศน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม ได้ให้เกียรติมาแสดงปาฐกถาเกียรติยศ ในหัวข้อ
เรื่อง “การปฏิรูปอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมไทย :
ไม่มีวันหยุดยั้ง” ผมขอแนะนำประวัติของท่านโดยสังเขป ดังนี้

ประวัติ

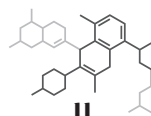
ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2519	• วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิทยาศาสตร์การแพทย์)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2527	• Master of Arts (Political Science),
The University of Georgia, USA
พ.ศ. 2532	• Doctor of Philosophy (Political Science),
Columbia University, USA

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2538 – 2541	• รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2541 – 2543	• คณบดีคณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2544 – 2547	• สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ระบบบัญชีรายชื่อ
พ.ศ. 2557 – 2558	• สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ /
กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ
สิงหาคม 2563 – ปัจจุบัน	• รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ปาฐกถาเกียรติยศ

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัชวาล โสถานนท์
ครั้งที่ 12

งานครบรอบ 53 ปี วันพระราชทานนาม และ 134 ปี มหาวิทยาลัยมหิดล
วันพุธที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2565

เรื่อง “การปฏิรูปอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมไทย : ไม่มีวันหยุดยั้ง”

โดย ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
(อว.)

ท่านนายกสภามหาวิทยาลัยมหิดล ท่านอธิการบดี ท่าน ปลัดกระทรวงฯ ท่านผู้บริหาร คณาจารย์ นักศึกษา และผู้มีเกียรติ ทุกท่านครับ ผมรู้สึกเป็นเกียรติมากที่ได้รับเชิญให้มากล่าวปาฐกถา เรื่อง “การปฏิรูปอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม : ไม่มีวันหยุดยั้ง” เนื่องในโอกาสครบรอบ 53 ปี วันพระราชทานนาม และ 134 ปี มหาวิทยาลัยมหิดล ผมขอชื่นชมที่ชาวมหิดลรำลึกถึง ท่านศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัชวาล โอสธานนท์ และจัดงานปาฐกถา นี้ขึ้นเพื่อเกียรติยศของท่าน และเพื่อเป็นกตัญญูแก่เวทีตาธรรม ต่ออธิการบดีผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยมหิดลนี้ขึ้นมา

สิ่งที่ผมจะเล่าให้พวกท่านฟังในวันนี้ ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับการ ปฏิรูปที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้เข้ามาในระยะเวลา 5-10 ปีที่ผ่านมา เราพิศวง กังวล สงสัย ว่าไทยจะทันโลกหรือไม่ เราตระหนักดีว่าโลกกำลังเปลี่ยน อย่างฉับพลัน เปลี่ยนแปลงอย่างหน้ามือเป็นหลังมือที่บางท่านเรียกว่า Disruption และเราก็กังวลกันว่าไทยจะปรับตัวทัน Disruptive Change พวกนี้ได้หรือไม่ มีการพูดคุยกันในวงต่างๆ มากมาย รวมทั้ง ในมหาวิทยาลัย ผมคิดว่ามหาวิทยาลัยมหิดลก็คงจะคุยเรื่องนี้กัน แต่สิ่งที่รัฐบาลได้ทำในตอนแรกทำอย่างเจียบๆ คือ ตั้งกระทรวงการ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ขึ้นมา เป็นสิ่งที่ใช้เวลา ทำมาถึงตอนนี้ประมาณ 3-4 ปี ตัวกระทรวงยังไม่ครบ 3 ปี อีกไม่กี่ เดือนข้างหน้าจะครบ 3 ปี แต่ความคิดที่จะตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ขึ้นมา ก็เกิดก่อน 3 ปีนี้ไม่นานนัก เป็นความคิดที่เรียกว่าเป็นการใหญ่ทีเดียวเพราะนำเอา 3 กระทรวง

มารวมกัน คือ 1. ส่วนอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ 2. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ 3. หน่วยงานสถาบันวิจัยและหน่วยนโยบายที่เกี่ยวกับเรื่องวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมทั้งหลาย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนย่อย คือ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ หน่วยนี้ขึ้นอยู่กับนายกรัฐมนตรีโดยตรง ไม่ผ่านรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี กับอีกหน่วยหนึ่งคือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ขึ้นกับสำนักนายกรัฐมนตรี ทั้ง 3 ส่วนที่มารวมกันล้วนแต่มีผลงานมาแล้วทั้งสิ้น ต้องให้เครดิตกับพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี พลเอก ประจิน จั่นตอง ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ และศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณ นายแพทย์อุดม คชินทร

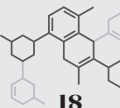
ในรอบ 18 เดือนที่ผมเข้ามาเป็นรัฐมนตรีว่าการนี้ ก็ได้ทำงานที่มุ่งสู่การปฏิรูปอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในตอนแรกก็เหมือนเราขยับรถ ทีแรกๆ ก็ไปช้าๆ แต่ว่ายิ่งขยับ ยิ่งเข้าไปเท่าไรก็ยิ่งเร็วขึ้นๆ ในรอบ 2-3 เดือนที่ผ่านมา ผมคิดว่าการปฏิรูปเป็นกระแสแล้ว มันเหมือนจุดไฟขึ้น และตอนนี้ไฟก็กำลังลุกโชน เห็นเป็นแสงสว่างแล้ว ที่กล่าวตรงนี้ก็เพื่อจะจูงใจท่านทั้งหลายที่รักและปรารถนาดีต่ออุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ตระหนักว่าเราเกิดมีกระแสปฏิรูปขึ้นมาแล้ว การที่จะพูดถึงปัญหา คิดถึงปัญหานั้น อยากให้ลดลง และมุ่งทำเพื่อแก้ไข เพื่อหาโอกาสใหม่ๆ เพื่อใช้ช่องทางใหม่ๆ จากการปฏิรูปให้มากขึ้น ซึ่ง 2-3 เดือนมานี้ มีคนนับให้ผมมีถึง 10 ปราบกฏการณ์ที่เป็นการปฏิรูป ซึ่งจะนำมาพูดไว้ในที่นี้ เพื่อจะได้รับทราบกันต่อไป

ประกาศที่ 1 ตอนนี้จะทราบว่าการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม สามารถให้ทุนแก่ภาคเอกชนในการทำวิจัยได้ ทำงานร่วมกับภาคเอกชนได้ ที่ผ่านมามีทำได้น้อย หรือบางทีทำไม่ได้เลย ปัจจุบันเราได้ตระหนักมากขึ้นว่างานวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย รัฐบาลใส่เงินเพียง 20% เท่านั้น ภาคเอกชนใส่เงินเข้าไป 80% ดังนั้น รัฐบาลจึงพยายามที่จะใช้เงิน 20% ไปต่อเงิน 80% ทำอย่างไรที่จะชักจูงให้ 80% วิจัยในส่วนที่เป็นประโยชน์กับธุรกิจของเขา และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติด้วย หรือใช้ 20% ของเราไปชี้ให้เขาเห็น แล้วเอา 80% เดินตามในทางที่เราเห็นว่าในทางเทคนิคทางวิชาการ สามารถที่จะนำพาประเทศและธุรกิจไปได้เป็นอย่างดีด้วย งบประมาณที่ชัดเจนที่สุดคือไม่กี่เดือนมานี้เราได้ลงเงินไปประมาณ 1,000 ล้านบาท เป็นระยะเวลา 3 ปี กับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย **จัดตั้งสิ่งที่เรียกว่า “กองทุนนวัตกรรมเพื่ออุตสาหกรรม”** เพื่อสนับสนุนงานวิจัยให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สภาอุตสาหกรรมนี้ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เขาก็มีความเป็นห่วงสมาชิกของพวกเขาไม่ใช่่น้อย เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ต้องอาศัยงานวิจัยและพัฒนา เขาก็ตั้งกองทุนนี้ขึ้นมา แต่เขาก็มาหาเรา แล้วก็ชวนให้เราช่วยตั้งกองทุนนวัตกรรมเพื่ออุตสาหกรรม โดยใส่เงินเข้าไปฝ่ายละ 1,000 ล้านบาท ซึ่งเราก็ใช้เงินจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ใส่เงินเข้าไป 3 ปี 1,000 ล้านบาท นี่เป็นเพียงก้าวแรกเท่านั้น จะมีก้าวต่อไป แต่ที่สำคัญคือเราปฏิรูปโดยที่เห็นภาคเอกชนเป็นพันธมิตรกับเรา ภาคเอกชนปัจจุบันมาถึงขั้นที่ยังรู้แล้ว ไม่ว่าจะเป็น Start Up ไม่ว่าจะเป็น SME

อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ระดับเอเชียหรือระดับโลก ถ้าจะเจริญก้าวหน้าในโลก Disruptive Change ก็จะต้องมีวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ดังนั้นเราต้องเอาเขามาเป็นพันธมิตรกับเรา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปรารถนาตัวเป็นพันธมิตรกับภาคเอกชนเพื่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวิทยาการทั้งปวง ในโอกาสต่อไป เราอาจจะมีกองทุนชนิดนี้อีกกับธุรกิจบางประเภท ซึ่งมหาวิทยาลัยมหิดลก็ลองคิดดูได้ ไหนๆ ก็มาพูดที่มหาวิทยาลัยมหิดลแล้ว ถ้ามีอะไรที่มหาวิทยาลัยมหิดลสนใจจะทำได้ ทำเอง หรือทำร่วมกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ หรือทำร่วมกับภาคธุรกิจใหญ่ๆ หรือธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง ก็สุดแท้แต่ แล้วก็ขอ Matching Fund จากกองทุนส่งเสริม ววน. ของเรา ก็มีโอกาสดำเนินได้ เราก็อาจจะไม่ใช่เป็น 1 ต่อ 1 ก็ได้ ถ้าวิทยาศาสตร์วิทยาการของเราล้ำหน้ามากๆ ภาคเอกชนเห็นว่าเรามีค่าจริงๆ ที่จะร่วมมือด้วย ก็อาจจะเป็นรัฐบาลลงให้ 1 เอกชนลงให้ 2 แทนที่จะเป็น 1 ต่อ 1 ก็เป็น 1 ต่อ 2 หรือ 1 ต่อ 3 ก็เป็นไปได้ทั้งสิ้น นี่คือการปฏิรูปประการที่ 1

ประการที่ 2 เราได้ตั้ง “กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา” ขึ้นมาได้แล้ว คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ตั้งกองทุนนี้ขึ้น เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565 ที่ผ่านมา เดิมเรามีกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่เรียกว่า กองทุนส่งเสริม ววน. ปีละประมาณหมื่นกว่าล้านบาท ปีกลายหมื่นสามพันล้านบาท หมื่นสี่พันล้านบาท ปีก่อนหน้าประมาณหมื่นเก้าพันล้านบาท แต่เราไม่มีกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยต่างๆ ได้งบประมาณไป แต่ว่า

ไม่มีงบประมาณก้อนหนึ่งสำหรับที่จะสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยคิดค้น
หลักสูตรที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติบ้านเมืองได้เป็นพิเศษ
หรือจะเป็นประโยชน์ต่อวงการอุดมศึกษาของเราทันโลกได้เป็นพิเศษ
มันไม่มีครับ เราก็ได้พยายามทำกันก็ได้ผลพอสมควร แต่ต่อไปนี้ขอให้
ท่านมีกำลังใจเพิ่มขึ้นว่าเราจะมีกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาให้
มันเริ่มจากเงินประมาณพันล้านบาทที่มีอยู่ในกองทุน ที่เดิมมีเอาไว้
สำหรับสนับสนุนภาคเอกชนที่ทำมหาวิทยาลัย แต่ว่าภาคเอกชน
แทบไม่ได้เข้ามาใช้เลย เราจึงนำเอาเงินหนึ่งพันล้านบาทนี้ใส่เข้ามา
ในกองทุนใหม่นี้ และกระทรวงการคลังก็รับปากเราว่าจะใส่เข้าไป
ให้อีก ยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่าจะใส่เข้าไปได้สักเท่าไร แต่สมมุติว่าใส่
ได้อีกหนึ่งพันล้านบาทเราก็จะมีสองพันล้านบาทสำหรับปีแรก ก็เป็น
ก้าวแรก ก้าวต่อไปก็จะมีอีก เป็นเรื่องที่เราไม่เคยมีกองทุนเพื่อ
พัฒนาการเพื่อการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยต่างๆ ก็จัดการศึกษาตาม
ที่อาจารย์ของตนเองไปเรียนมาจากต่างประเทศ สำหรับมหาวิทยาลัย
ชั้นนำ เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือ
มหาวิทยาลัยอื่นๆ ก็ส่งอาจารย์ไปเรียนวิชานี้ในต่างประเทศ อาจารย์
กลับมาก็นำมาเปิดสอน นำเอาหลักสูตรของต่างประเทศมาแปลเป็น
ภาษาไทย และส่วนใหญ่มาสอนเป็นภาษาไทย และก็สอนไปเพื่อ
อะไร ก็มีความคิดคร่าวๆ แค่นั้นว่าเป็นไปเพื่อความเจริญก้าวหน้า
ของวิทยาการและมันคงจะเป็นประโยชน์ของประเทศชาติ แต่ว่า
ไม่ชัดเจน ใช้ได้ในตอนแรกๆ ที่เรามีอุดมศึกษาขึ้นมาใหม่ๆ ใช้ได้ตอนที่
เรายังเป็นทพววมหาวิทยาลัยของรัฐ ในตอนนั้นบรรพบุรุษของเราก็
คิดได้ดีที่สุดตามสถานการณ์ในขณะนั้น แต่ว่ามาถึงขั้นที่พวกเรา

เข้ามาทำแล้ว ขณะนี้เราจะต้องมีความชัดเจนว่าเราจัดการอุดมศึกษาเพื่ออะไร เราต้องคิดจากด้าน demand side ให้มากขึ้น แต่พวกเราถูกฝึกมาให้แก่นักวิทยาศาสตร์และวิทยาการจากด้าน supply side คือสร้างจาก basic แล้วก็ค่อยๆ ยกระดับไปเรื่อยๆ ตามศาสตร์และศิลป์ของวิชาที่เราเรียน แต่เราไม่ค่อยสันถัดว่าด้าน demand side คืออะไร ธุรกิจต้องการอะไร สังคมต้องการอะไร เรายังไม่เข้าใจของ กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาจะตั้งขึ้นมาทำให้พวกเราซึ่งถนัดการทำงานจากด้าน supply side จะเข้าใจด้าน demand side ด้วย อันนี้ก็มีความสำคัญขึ้นอยู่กับว่าเราจะตั้งใครเป็นกรรมการกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา ในใจผมคิดว่าต้องตั้งจากภาคธุรกิจ ภาคสังคม ที่พอจะนึกออกกว่าอยากจะให้วิทยาศาสตร์วิทยาการเดินมาทางไหนที่จะมาพบกับตนในด้าน demand side จะต้องเอานักวิชาการผู้บริหารมหาวิทยาลัย หรือคณะที่ทำจากด้าน supply side ที่พอจะมองเห็นว่ามันจะไปบรรจบกับ demand side ที่ไหน ผมคิดว่าเรื่องเงินสำคัญนะครับ แต่เรื่องสติปัญญาที่สำคัญไม่แพ้เงิน หรือบางทีจะสำคัญกว่าเงินด้วยซ้ำ เราจะไม่ปล่อยให้มันเป็นแค่เพียงกองทุนพัฒนา แล้วก็ปล่อยให้มันว่าของมันไปเองนะครับ ก็พูดถึงเรื่องนี้แล้วอยากจะเล่าให้ฟังครับว่าผมได้มีโอกาสไปคุยกับคุณธนินท์ เจียรวนนท์ ท่านก็บอกว่าท่านสนใจที่จะทำ cultured meat ที่แปลว่า “เพาะเลี้ยง” โดยจะสร้างเนื้อสัตว์จากเซลล์สัตว์ in vitro คือไม่ต้องฆ่าสัตว์เลย แต่จะได้เนื้อสัตว์จากการเพาะเลี้ยงเซลล์ของสัตว์ ท่านก็บอกว่าเป็นอนาคตของอุตสาหกรรมอาหารโลก เป็นอนาคตของอุตสาหกรรมอาหารไทย CP ซึ่งเข้าใจของเรื่องอาหาร ก็จะมีทั้ง ไก่ หมู วัว แกะ

ก็มีบริษัทฝรั่งหลายบริษัทติดต่อเข้ามาอยากที่จะเข้ามา service เครื่องเจริญโภคภัณฑ์ในเรื่อง cultured meat แต่ว่าท่านคิดว่าอยากให้คนไทยได้รับประโยชน์ให้มากที่สุด ท่านสนใจที่จะให้มหาวิทยาลัยของไทย หน่วยงานวิจัยของไทยมาช่วยกันทำ cultured meat นี่ขึ้นมา ซึ่งก็อาจจะมีการสนับสนุน รัฐบาลก็อาจจะใช้กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาสนับสนุนในกรณีที่ต้องทำเป็นหลักสูตร

ประการที่ 3 คือ เราได้ แบ่งมหาวิทยาลัยเป็น 5 ประเภท มหาวิทยาลัยของไทยเดิมก็มีประเภทเดียว มาปนกันหมดเป็นมหาวิทยาลัยทั่วๆ ไป บัดนี้เราเห็นแล้วว่าสิ่งที่ไม่แบ่งมหาวิทยาลัยออกเป็นประเภทไม่น่าจะเป็นคุณ สิ่งที่จะเป็นคุณมากกว่าก็คือแบ่งมหาวิทยาลัยเป็น 5 ประเภท คือ 1. มหาวิทยาลัยวิจัยขั้นแนวหน้า เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล 2. มหาวิทยาลัยที่พัฒนาท้องถิ่น ท้องถิ่น สังคม ชุมชน เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ 3. มหาวิทยาลัยที่ทำด้านเทคโนโลยี ทั้งเทคโนโลยีระดับสูง ทั้งเทคโนโลยีระดับกลาง และระดับที่เหมาะสมกับประชาชน อันนี้ก็ได้แก่ มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าทั้งหลาย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้งหลาย 4. มหาวิทยาลัยที่ทำเรื่องเกี่ยวกับศาสนา จริยธรรม คุณธรรม เช่น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และสุตทาย 5. มหาวิทยาลัยประเภทอื่นๆ ซึ่งมหาวิทยาลัยประเภทอื่นๆ ตอนนี้ก็เล่าให้พวกเราฟังนะครับว่าทางสถาบันเพาะช่างซึ่งเดิมอยู่กับราชชมงคลรัตนโกสินทร์ อยู่แถวศาลาเรา นี่ ตอนนี้ก็มีความคิดว่าอยากจะออกมาเป็นสถาบันอุดมศึกษา

ประเภทศิลปะ สุนทรียะ อารยะ ก็น่าสนใจ เรายังไม่เคยมีมหาวิทยาลัย
 ด้านนี้ มหาวิทยาลัยศิลปากร ชื่อเป็นศิลปะ แต่ว่าตอนหลังขยายทำ
 หลายเรื่องมาก เขาคงไม่ได้จัดมหาวิทยาลัยเขาเป็นศิลปะ สุนทรียะ
 อารยะ แต่ว่าเพาะช่างยังไม่ได้ขยายตัวไปครอบคลุมเรื่องอื่นๆ มากมาย
 ยังเป็นมหาวิทยาลัยหรือเทียบมหาวิทยาลัยที่มีความเฉพาะทาง
 ความเฉพาะทางเขาก็มีฝีมือที่เดียว ผมก็ไปตรวจเยี่ยมมาครั้งหนึ่ง
 แล้ว ผลงานดีๆ สวยๆ ออกมาได้เยอะแยะ เขาก็ปรารถนาที่จะเป็น
 มหาวิทยาลัยประเภทศิลปะ สุนทรียะ อารยะ เราก็นับสนับสนุน
 ครับ การแบ่งมหาวิทยาลัยออกเป็น 5 ประเภทนี้ก็คือเราจะไม่เอา
 ประเภทอื่นๆ ไปเทียบกับมหาวิทยาลัยวิจัยชั้นแนวหน้า เราก็คงจะไม่เอา
 มหาวิทยาลัยวิจัยประเภทหนึ่งไปเทียบกับอีกประเภทหนึ่ง เราจะเอา
 ไปเทียบกับมหาวิทยาลัยในประเภทเดียวกันเท่านั้น และเราก็ตัดใจ
 ที่จะทำให้มหาวิทยาลัยทั้ง 5 ประเภทนี้ ไปสู่ความเป็นเลิศหมด แต่
 ไปสู่ความเป็นเลิศที่ไม่เหมือนกัน ความเป็นเลิศต้องไม่ uniformity
 นะครับ ต้องไม่เป็นเอกภาพเสียทีเดียว แต่ต้องเป็นความ diversity
 ต้องเป็นความหลากหลาย อันนี้ก็พูดเพื่อจะให้พวกเราเห็นอีกนิดเดียว
 ว่า เป็นการปฏิรูประบบของไทยของเราเอง เราไม่ได้ไปลอกเลียนแบบ
 ประเทศไหน ในการที่จัดมหาวิทยาลัยเป็นหลายประเภท และผมก็ยัง
 เชื่อว่าเวลานี้ยังไม่มีประเทศใดที่แบ่งมหาวิทยาลัยเป็นประเภทชัดเจน
 เหมือนที่เรากำลังทำอยู่ในเวลานี้ ผมเชื่อว่าอันนี้จะทำให้มหาวิทยาลัย
 ทั้ง 5 ประเภท ได้รู้ตัวตนของตนเอง DNA ของตนเอง จุดแข็งของ
 ตนเอง และทุ่มเททำในเรื่องที่ตนเองมีจุดแข็ง

ประการที่ 4 คือ เมื่อเราแบ่งมหาวิทยาลัยเป็น 5 ประเภท เราก็ให้การเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์มีมากกว่า เข้าสู่ตำแหน่งผ่านงานวิจัยและตำรา เมื่อก่อนมีอยู่ประเภทเดียวเท่านั้น ต้องใช้วิจัย และ/หรือ ตำรา มีบางแห่ง บางมหาวิทยาลัย มีประเภทอื่นๆ ด้วยที่ไม่ใช่วิจัยและตำรา แต่โดยทั่วไปก็จะต้องมีวิจัยและตำราประกอบ แม้ว่าจะไม่ใช่เนื้อหาหลักในการที่จะขอตำแหน่งเวลานี้เราทำการปฏิรูปแล้ว โดยคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) ซึ่งผมเป็นประธาน ก.พ.อ. ก็ได้กำหนดไปแล้วว่าจะมีการให้ตำแหน่งทางวิชาการผ่านผลงานที่ทำให้แก่พื้นที่ทองที่ ชุมชน ได้ด้วย โดยไม่ต้องเขียนเป็นตำรา ไม่ต้องเขียนเป็นวิจัย แต่เอาตัวผลงานนั้นมาขอ ผลงานนั้นอาจจะเป็นเครื่องสูบน้ำ ผลงานนั้นอาจจะเป็นเซรามิกชนิดพิเศษ ผลงานนั้นอาจจะเป็นการเกษตรแบบพิเศษ อาจจะเป็นการผสมพันธุ์พืชแบบพิเศษ ผลงานนั้นอาจจะเป็นอะไรก็ได้ แต่ว่าไม่ต้องมาแปลงรูปให้เป็นตำราหรือวิจัย ซึ่งความถนัดของคนบางคนถนัดในการสร้างผลงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏเราสร้างผลงานมากมาย แต่ให้เขามาทำผลงานนั้นให้เป็นรูปของตำราและวิจัยเขาใช้เวลานานมาก เพราะเขาไม่สันทัด แล้วเขาก็ไม่ชอบด้วย แต่เมื่อเราแบ่งมหาวิทยาลัยเป็นประเภทแล้ว เราก็ต้องให้การเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการเป็นรายประเภทด้วย ประเภทที่ 1. คือ การนำเอาผลงานที่ทำให้พื้นที่ ทองที่ ให้แก่ท้องถิ่น ให้แก่สังคม มาขอได้เลยนะครับ ประเภทที่ 2. ที่เพิ่มขึ้นจากวิจัยและตำราก็คือ การใช้นวัตกรรม ใช้ประดิษฐ์กรรม ขอได้เลยนะครับ แต่อันนี้จะเป็นเรื่องของประดิษฐ์กรรมกับนวัตกรรม จะต้องบอกได้ว่าเป็นนวัตกรรม

อย่างไร เป็นประดิษฐ์กรรมก็ต้องบอกได้ว่ามีอะไร ถ้าไม่ถึงกับขึ้นเป็นนวัตกรรมก็มีอะไรที่โดดเด่นเป็นพิเศษ ไม่ใช่ไปทำซ้ำ ประเภทที่ 3. คือ **ใช้ผลงานด้านศิลปะ สุนทรียะ อารยะ** เช่น วาดรูปชิ้นหนึ่งออกมาสวยงาม โดดเด่นมาก ก็ใช้ภาพขอตำแหน่ง แต่งเพลงได้ดียกตัวอย่างเช่นท่านอาจารย์ณรงค์ของเราแต่งเพลงได้ดี ใช้ผลงานเพลงขอตำแหน่งได้ ประเภทที่ 4. คือ **ผลงานเกี่ยวกับศาสนา** จะเป็นการเทศน์ จะเป็นการอธิบาย จะเป็นการเขียนหนังสือเพื่อจะอธิบายเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับศาสนาทุกศาสนา ไม่จำเป็นจะต้องเป็นพุทธ ใช้ขอตำแหน่งได้ อันนี้ก็จะทำให้คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งหลาย ซึ่งจริงๆ แล้วหน้าที่ของท่านก็คือเป็นพระเป็นหลัก ท่านสามารถใช้ผลงานที่ท่านไปกล่อมเกลาคณในคุกก็ได้ ไปกล่อมเกลาคณที่เพิ่งจะพ้นจากคุก แล้วก็กรรมะบำบัตจนเขากลับมาเป็นพลเมืองดี ก็ใช้ขอตำแหน่งได้ และประเภทที่ 5. ขอตำแหน่งด้วยการสอนที่เป็นเลิศ สอนที่เป็นเลิศนั้น คร่าวๆ ก็หมายความว่า ตัวคนที่สอนเป็นแบบฉบับของสิ่งที่ตนเองสอน ถ้าพูดให้มันหยาบคือเป็นบุคลากรพื้นฐานของสิ่งที่ตนเองสอน อันนี้ะครับผมคิดว่าระบบของโรงเรียนแพทย์ของเราที่ให้ตำแหน่งศาสตราจารย์คลินิก กับคณาจารย์ที่ขึ้นชื่อว่าเป็นครู เป็นคนที่ทุกคนเคารพเป็นครู ตอนนี้เราให้ศาสตราจารย์คลินิกก็เป็นศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัย ก็ไม่ได้รับโปรดเกล้าฯ แล้วก็ไม่มีเงินประจำตำแหน่ง แต่คนในระดับที่เป็นศาสตราจารย์คลินิกที่เป็นอยู่เวลานี้สามารถจะเป็นศาสตราจารย์สอนได้ เป็นศาสตราจารย์สอนก็มีศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียมกับศาสตราจารย์จากวิจัยและตำรา เท่าเทียมกับศาสตราจารย์แบบผลงานเพื่อพื้นที่ ทองที่ ชุมชน

ศาสตราจารย์จากนวัตกรรม ประดิษฐ์กรรม ศาสตราจารย์จากศิลปะ
สุนทรียะ อารยะ ศาสตราจารย์จากศาสนานะครับ อันนี้ก็ฝากมหิดลซึ่ง
มีโรงเรียนแพทย์ 2 คณะ ไซ้ใหม่ครับ ช่วยทำให้เป็นแบบฉบับ ให้เป็น
ตัวอย่าง ผมมีความเชื่อมั่นว่ากลไกในการเลือกใครที่เป็นครูแพทย์
ที่ดี ครูทันตแพทย์ที่ดี และครูอื่นๆ ที่ดีนะ ครูดนตรีที่ดี ครูสังคมศาสตร์
ที่ดีนะครับ อันนี้ก็สามารถนำมาขอตำแหน่งได้ นี่ก็เป็นการปฏิรูป
ประการที่สี่นะครับ ท่านก็ฟังมา 4 ปรากฏการณ์นี้ ท่านก็จะเห็นว่ามัน
แตกต่างกว่าเดิม และแตกต่างกว่าเดิมมาก **ปัญหาที่ต้องทำให้ได้**

ปรากฏการณ์ประการที่ 5 เราจะลดข้อจำกัดของการเรียน
ข้อจำกัดของการเรียนไม่จบเพราะเรียนเกินเวลาที่กำหนดเอาไว้ ตอนนี้
อธิบายง่ายๆ ปริญญาตรีเราเรียนไม่เกิน 8 ปี สำหรับหลักสูตร 4 ปี
ถูกไหมครับ ถ้าเรียนเกิน 8 ปี จะต้องถูกรีไทร์ ปริญญาโทก็ดูเหมือน
จะ 5 ปี ถ้าเกิน 5 ปีถูกรีไทร์ ปริญญาเอกจะ 6 ปี ถ้าเกิน 6 ปีถูก
รีไทร์ เราจะยกเลิกการรีไทร์ เพราะเหตุผลนี้ แต่ถ้าสอบไม่ดีได้ต่ำ
กว่าเกรดเท่าไรๆ คะแนนสะสมเฉลี่ยไม่ถึงเท่าไรๆ อันนี้รีไทร์ได้
ไม่ได้แปลว่าเรียนแล้วไม่ได้ดีได้ ไม่มีตก เรียนไปแล้วเหมือนกันหมด
ตั้งใจเรียนหรือไม่ตั้งใจเรียนผลออกมาก็เหมือนกันหมด ไม่ใช่ ก็ยังจะมี
มาตรฐาน มีความเข้มข้น แต่จะไม่เอาเรื่องเวลามาจำกัด อันนี้การทำ
เรื่องนี้ก็จะเกิดปัญหาที่จะต้องตามไปแก้เรื่องอื่นๆ แต่ผมก็อยากจะ
ชักชวนพวกเราว่าให้ช่วยกันแก้ปัญหาก็จะเกิดขึ้นนะครับ การจะทำ
อะไรดีๆ ทุกครั้งมันก็ต้องไปแก้ปัญหอะไรที่จะทำให้เราทำได้

นะครับ แต่เรื่องนี้เราจะต้องทำเพราะว่าโลกสมัยนี้บางที่มันไม่ได้อยู่ในมหาวิทยาลัย เด็กเรียนไปสองปีแล้ว คิดว่าความรู้นั้นอยู่กับบริษัท อยู่กับภาคเอกชน เด็กก็อยากจะออกไปทำงานภาคเอกชน ทำไปทำมาทำไปตั้ง 6 ปีแล้ว แล้วก็นึกขึ้นมาได้ว่าที่เรียนอยู่นี้ ถ้าปรับปรุงอีกนิดหน่อย อีกสักปีสองปีโดยที่ไปเรียนเพิ่มอีก ก็น่าจะทำได้จบ ก็จะกลับมาเรียนใหม่ได้ ก็จะทำให้การเรียนมันเป็นแบบผู้ใหญ่มากขึ้น แล้วเป็นการเรียนแบบที่ช่วยให้มันสอดคล้องกับโลกที่เป็นจริงมากขึ้น แล้วก็เปิดโอกาสให้ไปเรียนจากภาคปฏิบัติได้ เด็กฝรั่งเดี๋ยวนี้เขาทำ gap years ครับ ปีหนึ่งสองปี แล้วก็กลับมาเรียนอีกทีหนึ่ง ก็ใช้เวลาเรียนปริญญาตรีบางที่ก็ 6 ปี แต่ว่าไม่ได้แปลว่าเขาไม่มีคุณภาพนะครับ เมื่อเรียน 6 ปีแล้ว เขากลับมาเป็นคนที่เก่งมาก เยอะแยะ

การปฏิรูปประการที่ 6 ทำไปเมื่อสองอาทิตย์ที่ผ่านมาเนืองก็คือสถาบันอุดมศึกษา 25 แห่งได้ลงนาม MOU ให้เรียนข้ามมหาวิทยาลัยได้ เช่น เรียนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเห็นว่าวิชาที่มหาวิทยาลัยมหิดลน่าสนใจก็มาเรียนที่มหิดลได้ หรือแม้กระทั่งเรียนที่จุฬาและเห็นว่าบางคอร์สของสถาบันเทคโนโลยีจอร์เจียน่าสนใจก็มาเรียนได้ ที่ผ่านมานั้นมันทำไม่ได้ แต่ตอนนี้เหมือนกับว่าเราเอา talent ของทุกมหาวิทยาลัยมาผูกไว้ด้วยกันหมด แล้วก็เปิดโอกาสให้เด็กของเราเรียนข้ามมหาวิทยาลัยได้หมด ที่ทำมาตอนนี้ยังเป็นระดับปริญญาโทและปริญญาเอก แต่ผมคิดว่าจะมีระดับปริญญาตรีตามมา เท่าที่ผมฟังมาก็คือทางปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏก็กำลังสนใจที่จะให้เรียนข้ามหลักสูตรได้

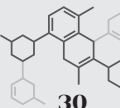
ส่วนประการที่ 8 ผมว่าก็น่าสนใจอีกไม่ทราบว่าเป็นประเทศอื่น
เขามีหรือเปล่า เราเรียกว่า **sandbox อุดมศึกษา** คณะรัฐมนตรี
เห็นชอบแล้วตามที่สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย
และนวัตกรรมแห่งชาติเสนอไป คือหลักสูตรอุดมศึกษาของเราไม่ว่า
ปริญญาตรี ปริญญาโท หรือปริญญาเอก จะมีระบบกฎเกณฑ์กติกา
ต่างๆ ทั้งของมหาวิทยาลัยเอง ทั้งของสิ่งที่เดิมเราเรียกว่า สกอ.
ปัจจุบันเรียกให้ถูกต้องก็เป็นสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) ซึ่งทำหน้าที่แทน สกอ.
ในอดีต สกอ. กำหนดมาตรฐานอะไรไว้มากมาย เช่น จะต้องเรียน

และเก็บหน่วยกิตรวมๆ แล้วก็ประมาณ 4 ปี หรือว่ากำหนดเอาไว้ว่า จะต้องเป็นผู้สอนที่เป็นดอกเตอร์ มีผู้สอนที่เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์เป็น อย่างต่ำ มีผู้สอนที่เป็นรองศาสตราจารย์เป็นอย่างต่ำ มีกรรมการสอบ ที่จะต้องเป็นศาสตราจารย์และรองศาสตราจารย์เท่านั้น มีข้อจำกัด อะไรมากมาย อะไรที่ท่านคิดว่าหลักสูตรของท่านดี แต่มันมีอะไร ที่มาคิดขวางเอาไว้เป็นข้อเป็นกฎเกณฑ์ เป็นข้อห้ามอะไรไว้ ท่าน สามารถขอยกเว้นได้หมด โดยขอมาที่คณะกรรมการที่มีผมรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็น ประธาน และนโยบายของผมก็คือจะพยายามยกเว้นให้มากที่สุด แต่ ว่าท่านก็ต้องมีเหตุผลนะครับว่ายกเว้นเพื่ออะไร ทำไมถึงยกเว้น และ ก็จะให้ท่านทำอยู่ 5 ปีโดยประมาณ ถ้า 5 ปีผลออกมาดี เราจะไปแก้ ระเบียบอะไรต่างๆ ที่มีอยู่ให้ทั่วไปให้เหมือนของท่าน อันนี้ผมว่า น่าสนใจมากครับ หลักสูตรปัจจุบันนี้มีปรากฏการณ์เป็นแบบนี้ครับ คือความรู้ปัจจุบันไม่แน่ว่าจะอยู่ในหอคอยแห่งมหาวิทยาลัยหรือเปล่า อาจจะไปอยู่ที่โรงงาน อาจจะไปอยู่ที่หมู่บ้าน อาจจะไปอยู่ที่ SME อะไรแบบนี้ ซึ่งคนสอนอาจจะเป็นคนเหล่านั้น คนสอบอาจจะต้องเป็น คนเหล่านั้น เวลาอาจจะต้องสั้นลงมา อันนี้ก็เล่าให้ฟังอีก เมื่อวันก่อน ไปคุยกับนักธุรกิจใหญ่คนหนึ่งไม่ขอเอ่ยว่าเป็นใคร ท่านก็มีความเห็น ว่า ทำไมเด็กเรากว่าทำงานได้ต้องอายุ 22 เพราะว่าเราเรียน 12 ปี ในโรงเรียน และก็มาเรียนอีก 4 ปีในมหาวิทยาลัยอีก 16 ปี เด็กเริ่ม เข้าเรียนก็ประมาณ 6-7 ขวบ กว่าจะเริ่มทำงานจริงๆ ก็อายุ 22-23 ถ้าเรียนปริญญาโทก็อายุ 25-26 ถ้าเรียนปริญญาเอกด้วยก็อายุ 30 ถึงจะเริ่มทำงาน ท่านก็บอกว่า ทำไมไม่ทำให้เด็กเริ่มเข้าทำงานได้

ตั้งแต่อายุ 18 ปี อันนี้ก็น่าสนใจอีกเหมือนกัน เราเอาเด็กมาดองเอาไว้
ในมหาวิทยาลัย สมัยก่อนก็คิดว่าดี เพราะว่ามหาวิทยาลัยไม่มีใคร
ทำทลายได้ ไม่มีใครสงสัยว่ามหาวิทยาลัยให้อะไรดีเท่ากับไม่เข้า
มหาวิทยาลัยหรือเปล่า แต่เวลานี้โลกมัน disruption คนที่รวยๆ เวลานี้
ทำงานมาตั้งแต่อายุน้อยๆ มากี่มากมาย ไม่เรียนหนังสือก็มี เรียน
นิดเดียวก็มี เรียนเสร็จแล้วก็ออกก่อน จบก่อน ออกกลางเทอมก็มี
เพราะฉะนั้นหลักสูตร sandbox มันจะทำให้เรามีเครื่องมือที่จะ
ทดลองทำ การศึกษาต้องเป็น experimentalize มากขึ้น ปกติเราจะ
เชื่อว่าการศึกษาเป็น orthodoxy คือเราคิดว่ามีความรู้ชัดเจน แล้วคนที่
รู้มากที่สุด โดยทั่วไปก็คือศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ระดับ 11
ยิ่งรู้มากกว่าระดับ 10 แล้วก็รู้มากกว่ารองศาสตราจารย์อะไรแบบนี้
hierarchy อันนี้ก็ถูกท้าทายมาก วิชาใหม่ๆ กำเนิดโดยคนที่จบดอกเตอร์
มาเมื่อวานนี้ก็เยอะ เกิดมาโดยคนที่ไม่มีปริญญาก็เยอะ เพราะฉะนั้น
เราต้องถ่อมตัว ที่จะลดความเป็นหอคอยของมันลงและไปเรียนรู้
จากคนอื่น แล้วเอาสิ่งที่เขาบอกเราเอากลับเข้ามาเป็นหลักสูตรของเรา
ได้ เป็นอะไรที่เราอธิบายได้ คือเราก็จะต้องรักษาสถานะหอคอยของ
เรา แต่ขณะเดียวกันก็ไม่ต้องไปจำกัดว่าความรู้มันจะไปอยู่ในหอคอย
เท่านั้น เราจะต้องถ่อมตัวและออกจากหอคอยเพื่อไปเก็บความรู้และ
เอากลับเข้ามาสร้างหอคอยของเรา แต่หอคอยของเราต่อจากนี้ก็จะ
ต้องเป็นหอคอยที่อย่างน้อยก็เท่ากับคนข้างนอก จะให้ดีกว่านั้นก็ยัง
ต้องนำอยู่เสมอ เป็นอุดมคติของมหาวิทยาลัยที่ผมคิดว่ายังใช้ได้ แต่
อันนี้เป็นไปได้ต้องทำลาย mindset เก่าๆ อีกมาก อาจารย์จะต้อง

ไปสู่การปฏิบัติมากขึ้น อาจารย์จะต้องสนใจปฏิบัติมากขึ้น แต่ถ้าเป็น
 เมื่อก่อน อาจารย์ก็จะบอกว่าไปแล้วก็ประโยชน์ที่จะได้นั้นน้อย เขียน
 ตำราเขียนวิจัยมันก็ได้เอื้อเท่าไรกับการทำงานในโลกปฏิบัติ แต่
 ตอนนี้ถ้าท่านไปช่วยบริษัท สมมติบริษัทที่ทำเรื่องอยู่บริษัทหนึ่ง ผม
 จำชื่อไม่ได้แล้ว ทำเรือรบขายปากีสถาน ขายฟิลิปปินส์ พวกเราที่เรียน
 วิศวกรรม มานี้อาจจะไปช่วยเขาทำให้เรือรบของเขามันยกคลาสขึ้นมา
 เลย ก็เอาตรงนี้ก็กลับมาสอนและเอาตรงนี้ขอตำแหน่งด้วย ไม่ต้องขอ
 ตำแหน่งโดยลจรูปให้มันเป็นวิจัยก่อน ลจรูปให้มันเป็นตำราก่อน นำ
 ผลงานเรือรบแบบนี้เสนอได้เลย ตัวอย่างของ sandbox อุดมศึกษาที่
 สำคัญก็มี เช่น BOI ได้ขอให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
 วิจัยและนวัตกรรม ร่วมมือกับสมาคมปตท.วิศวกรรมศาสตร์แห่ง
 ประเทศไทย และสมาคมปตท.วิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย สร้าง
 วิศวกร 10,000 คน สร้างนักวิทยาศาสตร์ 10,000 คน ภายใน 3 ปี แต่
 คนเหล่านี้ต้อง tailor made สำหรับธุรกิจขนาดใหญ่ที่จะมาลงทุนใน
 ประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่จะลงทุนที่ EEC เขาต้องการที่จะสอนคน
 เหล่านี้ให้มากขึ้น เขาต้องการที่จะให้คนเหล่านี้อยู่กับโรงงานให้มาก
 ขึ้น เขาต้องการที่จะให้คนเหล่านี้เรียนให้น้อยลง เวลาที่จะเรียนน้อย
 ลง ซึ่งเราจะทำให้ได้หมด โดยใช้ sandbox ทำให้ แล้วคุณภาพของ
 เด็กที่ทำแบบ sandbox ออกมาแล้ว ถ้ามันดีกว่าเราก็สามารถจะไป
 เปลี่ยนการเรียนการสอนวิศวกรรมและวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่เวลานี้ ปรับแก้
 เลียนแบบหลักสูตร sandbox อันนี้ ให้กลายเป็นหลักสูตรทั่วไป
 นั่นก็เป็นประการที่ 8

การปฏิรูปประการที่ 9 กระทรวง อว. ได้เริ่มทำ 2 วิทย
สถานขึ้นมา คำว่า “วิทยสถาน” นี้แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า
academy เราจัดตั้งวิทยสถานสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และ
ศิลปกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย ทำมาแล้วประมาณ 1 ปี ทำหลาย
อย่าง แต่อย่างที่จะเล่าให้เราฟังเรื่องเดียวเท่านั้น คือเราทำหน้าที่
ขุดค้น สืบค้นโดยใช้วิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ว่าดินแดนที่ประเทศ
สยามหรือประเทศไทยตั้งอยู่เวลานี้ มีอารยธรรมสุวรรณภูมิที่เริ่ม
เมื่อ 2-3 พันปีมาแล้ว ในหลวงรัชกาลที่ 9 ท่านเห็นสุวรรณภูมิท่าน
เอาชื่อไปตั้งชื่อสนามบินสุวรรณภูมิ ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงพระราช
นิพนธ์เรื่องพระมหาชนก พระมหาชนกเรือล่มขณะที่เดินเรือจะไป
ค้าขายกับสุวรรณภูมิ แต่สิ่งเหล่านี้เราต้องอาศัยวิจัย และวิจัยต้อง
อาศัยอะไรที่เกินกว่าหนังสือเพราะสมัยนั้นแทบจะไม่มีหนังสืออะไร
บันทึกเอาไว้ มีน้อย เราต้องใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์สมัยใหม่เข้าไป
ช่วย หาเวลา หากคุณภาพของโบราณสถาน โบราณวัตถุ สืบค้นอายุ
ของโบราณสถานที่ยังเหลืออยู่ เช่น เมื่อเร็วๆ นี้เราไปสำรวจคอคอดกระ
ตั้งแต่ชุมพรจนถึงระนอง มีโบราณสถานยุคสุวรรณภูมิอยู่ไม่ใช่น้อย
มีโบราณวัตถุเหลืออยู่ไม่ใช่น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกปัด ถ้า
ถามผมตอนนี้ในฐานะรัฐมนตรีว่าประเทศไทยควรจะขุดคอคอดกระ
หรือไม่ ผมเปลี่ยนความคิดแล้ว ผมคิดว่าไม่ควรขุด เพราะเสียดาย
โบราณสถาน โบราณวัตถุที่ล้ำค่ามาก และถ้าเก็บให้มันเป็นคอคอดกระ
เป็น Land Bridge มันจะทำหน้าที่เหมือนในอดีต ในอดีต
คอคอดกระจะทำหน้าที่เป็น Land Bridge ไม่ได้เป็นคลอง อันนี้ก็

วิทยาลัยทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ ที่เรา
 เรียกเป็นภาษาไทยว่า “รัชชา” มันเลียนเสียงคำย่อในภาษาอังกฤษ
 ของวิทยาลัยอันนี้ แต่เมื่อมันออกเสียงเป็นภาษาไทยแล้วมันแปลว่า
 “ผู้ถือธงนำหน้า” ก็เป็นชื่อที่เป็นมงคล เราก็รับเอามาเป็นชื่อภาษา
 ไทยของเราคือ “รัชชา” แต่เวลานี้เรากำลังจะทำ academy ทางด้าน
 วิทยาศาสตร์ด้วย กำลังเริ่ม อยู่ในขั้นนับ 0 นับ 1 อยู่ เราจะเรียกเป็น
 ภาษาไทยว่า “รัชวิทย์” รัช ที่แปลว่าธง และเติมวิทย์เข้าไป ตกลงเรา
 จะมี “รัชชา” กับ “รัชวิทย์” รัชวิทย์จะทำเรื่องที่ทำหน้าที่เป็นเหมือน
 Think-Tank เป็น Brain trust ของรัฐบาลได้ เช่น รัฐบาลอาจจะถาม
 เรามาว่า ควรจะอย่างไรกับน้ำทะเลที่ขึ้นมาไม่หยุด Global warm-
 ing จะทำเชื่อนอ่าวไทยตรง ก. นั้นดีหรือไม่ รัชวิทย์ก็จะระดมคนเก่ง
 คนมีฝีมือ คนที่สนใจทั้งหลายในกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
 วิจัยและนวัตกรรม มาช่วยกันให้คำตอบ หรือว่าท่านนายกรัฐมนตรี
 เคยถามในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีว่าให้กระทรวงการอุดมศึกษา
 วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ไปช่วยคิดให้หน่อยว่ามีวิธีไหนที่จะ
 ตรวจน้ำหนักของรถที่วิ่งผ่านจอได้เลย ไม่ต้องไปรอตตอนที่จอดที่ตาชั่ง
 อันนี้ก็มีคนตอบผมมาว่าทำได้ โดยเอาเซนเซอร์มาจับที่เพลารถ คือ
 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรามีคนเก่ง
 เยอะจริง ๆ ถ้าอะไรไปจะต้องมีคนรู้สึกเรื่องหนึ่งตอบมาได้เสมอ
 แต่ที่ผ่านมามันกระจัดกระจาย ต่อไปนี่เราจะรวบรวมเข้ามา แล้วก็รัชวิทย์
 เนี่ยทำหน้าที่ตรงนี้ประการที่หนึ่งนะครับ ประการที่สองรัชวิทย์
 จะเป็นที่รวบรวมคนเก่งเป็น excellence center ทางวิทยาศาสตร์
 ที่ข้ามมหาวิทยาลัย ข้ามหน่วยงานวิจัย เช่น ถ้ามหาวิทยาลัยมหิดล

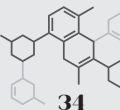
เก่งเรื่องอะไรขึ้นมาสักอย่าง สมมุติเรื่อง cultured meat และกำลังมีคนเก่งมาตรงนี้ก็เราก็จะตั้งสถาบัน cultured meat ภาษาไทยยังไม่รู้ว่าจะเรียกอะไรดี อาจจะเป็นเนื้อสังเคราะห์ หรืออะไรก็ไม่ทราบ แล้วเราก็ไปเอาคนเก่ง เช่น จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มาอีก 2-3 คน จากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ มาอีก 2-3 คน คัดเลยนะครับ แล้วก็ตั้งชื่อใหม่ มีผลงานออกมา ผลงานอันนี้ก็จะในระดับนำในเอเชียหรือระดับนำในโลกในเวลาอันรวดเร็ว เพราะไม่เช่นนั้นธุรกิจที่จะมาลงทุนกับเราเขาจะไม่ไหว เราจะทำแบบตามใจของเราไม่ได้แล้ว เราจะต้องทำตามความต้องการของธุรกิจหรือของประเทศ เราก็จะทำได้ อันนี้จะช่วยพวกเราในเรื่องของ Subject Rankings กรณี Times Higher Education หรืออะไรที่มาวัดเราเรื่อยๆ มหาวิทยาลัยของเราตอนหลังมันกว้างเกินไป จนกระทั่งคณะที่เก่งๆ สาขาที่เก่งๆ มันถูกเฉลี่ยไปโดยคณะต่างๆ ไป และบางที่ถูกเฉลี่ยไปโดยคณะที่ตั้งขึ้นมาใหม่ๆ เพราะฉะนั้นการจะทำให้ขึ้นมาเป็นอันดับที่อยู่ใน ranking ที่เป็นทีพอใจของคนไทยมันใช้เวลาานมาก เราจำเป็นต้องทำอย่างที่จะต้อง มี shortcut ทางลัด ทางเลี้ยว ทางเบี่ยง ไปแบบคนอื่นทั่วไปไม่ได้ เราก็ต้องไปแบบทางลัด ทางเลี้ยว ทางเบี่ยง ผมคิดว่าการทำแบบธัชวิทย์มันจะเกิด virtual organization ขึ้นมา ที่เรียกว่าสถาบัน cultured meat เพราะว่าทุกคนก็ยังอยู่ที่เดิมหมด คนที่อยู่มหิดลก็อยู่มหิดล คนที่อยู่แม่โจ้ก็อยู่แม่โจ้ คนที่อยู่เกษตรก็อยู่เกษตร แต่มาทำงานเป็นภารกิจชั่วคราว แต่ชั่วคราวจะสำคัญว่าธุรกิจสำคัญกว่าภารกิจจริงๆ ภารกิจจริงๆ ก็จะสอนหนังสือ แต่ผลงานนี้ก็จะ เป็นผลงานร่วมของมหาวิทยาลัยที่ส่งคนมาให้เรากับ virtual

organization ที่เกิดขึ้นมาใหม่นี้ แต่มันจะทำคะแนนได้ดี เวียดนาม ก็ทำอย่างนี้แหละ ตั้งสถาบันอะไรก็ไม่รู้ขึ้นเต็มไปหมด และก็ได้อะแนนดีเหลือเกิน โดยขณะนี้ Hanoi University ก็อย่างนั้นๆ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าเราเป็นแค่ นักวิชาการอย่างเดียวไม่ได้ เรายังต้องเป็นนักยุทธศาสตร์ นักยุทธวิธีด้วย จะเป็นแบบนั้นได้ เราจะต้องออกจาก comfort zone ของศาสตร์ของเราอย่างเดียวสนใจโลกกว้างขึ้น ซึ่งผมเชื่อว่าพวกเราทำได้ โดยเฉพาะมหิดลทำได้

การปฏิรูปประการที่ 10 เราได้ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม ในหมุ่คนที่ทำพระราชบัญญัตินี้เดิมเราเรียกว่า Thai Bayh-Dole Act เรียกตามชื่อรัฐบัญญัติฉบับนี้ของสหรัฐซึ่งเป็นต้นแบบ ประเด็นคือว่าเมื่อออกพระราชบัญญัตินี้แล้ว งานวิจัยจะเป็นของผู้ลงทุนวิจัยและผู้ทำวิจัย งานวิจัยจะไม่เป็นของผู้ให้ทุน สมัยก่อนนี้พองานวิจัยเสร็จก็ต้องเป็นของผู้ให้ทุน เช่น ของ วช. เป็นต้น แต่แล้ว วช. ก็ไม่สามารถที่จะเอาไปทำให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ หรือบริการได้ วช. ก็จะทำแต่เรื่องการให้ทุนวิจัยเท่านั้น ธรรมชาติ จุฬา มหิดล ที่เป็นผู้ขอทำวิจัยก็ไม่ใช่เจ้าของงานวิจัย นักวิทยาศาสตร์ที่เป็นคนทำ นักวิชาการที่เป็นคนทำ ก็ไม่ใช่เจ้าของผลงานวิจัย แต่ปัจจุบันนี้เรากำลังถ่ายโอนกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินทางปัญญาให้แก่ผู้ทำวิจัย ให้แก่ผู้ขอรับทุนวิจัย มหาวิทยาลัยก็เอาไปทำประโยชน์ได้ โดยรูปการณต่างๆ ที่จะจัดตั้งเป็นภาคธุรกิจ ทำได้หมด เหมือนกับที่มหาวิทยาลัยชิงหัว (Tsinghua University) ทำในจีน มหาวิทยาลัยชิงหัว ตอนนี้เป็นมหาวิทยาลัยที่

ทำรายได้จากการเป็นเจ้าของผลงานวิจัยมากมายมหาศาล ผมคิดว่า
 มหิตลมีงานวิจัยต่างๆ มากมาย ถ้าพระราชบัญญัติอันนี้เกิด ตอนนั้น
 มันเกิดอยู่แล้วและกำลังอยู่ในขั้นที่จะออกกฎหมายลูก เพื่อที่จะทำให้
 งานทุกอย่างมันเรียบร้อย จะนำไปสู่การทำงานวิจัยจะไม่อยู่แต่บนหิ้ง
 เท่านั้น มันจะออกมาสู่ห้าง มันจะออกมาสู่สังคม มันจะเป็นประโยชน์
 ต่อประชาชน ประเทศชาติมากขึ้น

นี่ก็เป็นการปฏิรูป 10 ประการที่ผมคิดว่าหลังจากที่เราได้
 ลงเรือลงแรงตั้งแต่ 4 ปีก่อน ที่ท่านนายกรัฐมนตรีกับท่านทั้งหลาย
 ที่ผมเอ่ยนามไปเบื้องต้นได้คิดที่จะทำกระทรวงการอุดมศึกษา
 วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ขึ้นมาครับ คิดที่จะรวมกระทรวง
 คิดที่จะนำงานที่เมื่อก่อนอยู่แบบแยกๆ กันหมด และอุดมศึกษา
 ของเราไม่มีรัฐมนตรีว่าการมา 20 กว่าปีแล้ว เรามีแต่รัฐมนตรีช่วย
 ว่าการศึกษาธิการที่มาคุมมหาวิทยาลัย ตอนที่ทำก็คิดเพียงว่าขอรอดู
 แต่ละมหาวิทยาลัยก็พยายามช่วยเหลือตัวเอง เวลานี้ผมขอมา
 รายงานให้พวกท่านฟังว่ากระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
 วิจัยและนวัตกรรม ตั้งแต่ผมมาว่าการได้ทำ ก็ไม่ได้ทำอะไรใหม่
 เสียทีเดียว ทำเรื่องที่บรรพชน หรือ predecessor ได้ทำมา ทำต่อไป
 มีอะไรที่เป็นของผม ของท่านปลัด แต่ก็ไม่อยากจะอวดอ้างว่า
 มากมายนัก เราได้พยายามทำและก็ทำอย่างรวดเร็ว กระทรวงการ
 อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตั้งมา 2 ปีเศษเท่านั้น
 เดือนพฤษภาคมนี้ถึงจะครบ 3 ปี แต่งานต่างๆ ที่เป็นงานปฏิรูป
 ได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว และผมคิดว่ามันจะหยุดไม่ได้ แต่อย่างไรก็ตาม

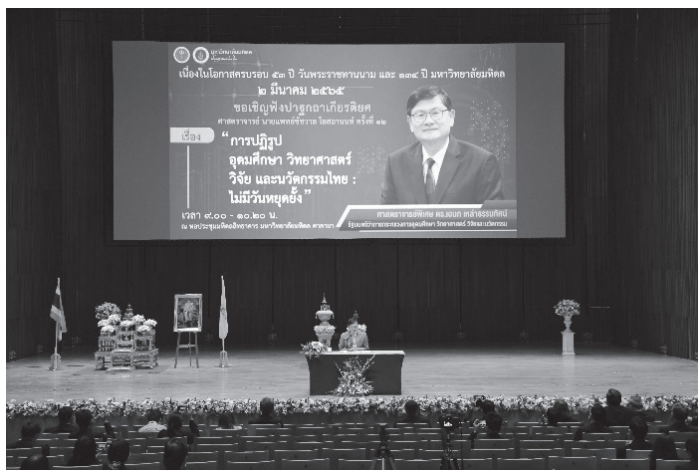
จะต้องอยู่ที่มหาวิทยาลัย อยู่ที่สำนักวิจัย สถาบันวิจัยทั้งหลายเป็นสำคัญ รัฐมนตรีทำงานที่คนอื่นทำไม่ได้ แต่รัฐมนตรีก็ทำอะไรที่คนอื่นทำไม่ได้ทั้งหมด หลายเรื่องไม่มีความรู้ ต้องอาศัยคนเก่ง คนดี คนที่สามารถในมหาวิทยาลัย เนื่องจากมาพูดที่มหาวิทยาลัยมหิดล มีมากมายทีเดียวที่จะต้องทำ เรามาพูดเพื่อเป็นเกียรติยศกับท่านอาจารย์ชัชวาล โอสธานนท์ ท่านเป็นผู้บุกเบิก ท่านเป็นผู้ก่อตั้ง ท่านเป็นผู้เสียสละ เรื่อยๆ ไปคิดว่าเป็นเพียงทายาทของท่านเท่านั้น ถ้าเราคิดว่าเราเป็นทายาทของท่าน เราจะเข้าสู่โหมดคนปกติทันที แต่อาจารย์ชัชวาล เป็นโหมดที่เกินคนธรรมดา เป็นคนที่บุกเบิก คนที่บุกเบิกนั้นเป็นคนที่ทำงานในสภาพการณ์ที่ลำบาก งบประมาณก็มีไม่มาก ดิ็กก็ยังไม่มีความรู้สำหรับบางอธิการบดี ท่านอาจารย์ชัชวาลตอนนั้น ที่ตรงศาลายานี้ก็ยังไม่มีการทำงานอยู่น่าจะเป็นที่ผัศจรรย์ ไม่ได้สะดวกสบาย ไม่ได้สวยงามอะไร งบประมาณก็เริ่มจากมีนิดๆ หน่อยๆ รายได้ในการเป็นผู้บริหารก็ไม่ได้สูงอะไร คนที่ช่วยท่านทำก็ไม่ได้อะไร เชื่อผมเถอะครับทำงานที่ได้เงินเยอะๆ บางทีไม่ได้งานใหญ่ๆ แต่งานที่ทำฟรีมักจะได้งานที่ยิ่งใหญ่มาก ส่วนตัวผมเองนั้น บางที่ผมได้งาน ได้งบวิจัยมาเยอะแยะ แต่ว่างานวิจัยที่ผมอยากทำและผมทำเอง ผมควักกระเป๋าทำ ไม่ได้ หรือว่างานที่ทำอยู่ตอนนี้ก็ไม่ใช่งานที่ได้อะไรคืนนักในแง่ส่วนตัว แต่ผมพบว่ามันจะเป็นงานที่เป็นประโยชน์มากกับวงการอุดมศึกษาของเรา ผมก็อยากจะเชิญชวนพวกเราในโอกาสที่เรามาร่วมรำลึกถึงเกียรติคุณ รำลึกถึงคุณงามความดีของท่านอาจารย์ชัชวาล โอสธานนท์ จงเป็นนักประดิษฐ์ จงเป็นนักบุกเบิก เป็นนักก่อการ นักทำการใหญ่ไปตลอด

ชีวิต แม้ว่าโดยภาพลวงตาเวลานี้เราเป็นทายาทของท่านอาจารย์
ผู้ยิ่งใหญ่ คือท่านอาจารย์ชัชวาล แต่จริงๆ แล้วเราต้องสวมจิตใจเหมือน
ท่านอาจารย์ชัชวาลตลอดไป การปฏิรูปที่ผมบอกว่าเริ่มขึ้น จึงจะได้
เกิดแบบไม่หยุดยั้ง เราจะต้องไปคิดว่าเมื่อสิ่งที่มหิดลคิดมาเองก็
คงจะมากมาย เห็นว่าจะไปทำ retreat กันเร็วๆ นี้ แต่สิ่งที่กระทรวง
การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทำมา ท่านทั้งหลาย
เป็นสมาชิกที่สำคัญของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย
และนวัตกรรม ช่วยกรุณารับไปทำด้วยอย่างกระตือรือร้น เพราะว่า
ถ้ามหาวิทยาลัยมหิดลช่วยอุดมศึกษาไทยก็เขี่ยอื่น ความเป็นเลิศของ
ท่าน ขนาดของท่าน งบประมาณของท่าน มันเป็นเรื่องน่า รังน่านไม่อยู่
ที่กระทรวงเท่าไรหรอก แต่กระทรวงก็จะทำอะไรที่มหาวิทยาลัย
ทำไม่ได้ จะช่วยมหาวิทยาลัยทำ แต่ว่างานจริงๆ จะอยู่ที่มหาวิทยาลัย
และมหาวิทยาลัยที่สำคัญที่สุดมหาวิทยาลัยหนึ่งก็คือมหาวิทยาลัย
มหิดล จะต้องสวมจิตใจแบบเจ้าฟ้ามหิดล จิตใจแบบอาจารย์ชัชวาล
ที่ได้ดีเพราะการศึกษา ไปเรียนมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในโลก เจ้าฟ้า
มหิดล ทรงศึกษาที่โรงเรียนแพทย์และโรงเรียนสาธารณสุขของ
มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) ดีที่สุดในโลก แต่ท่าน
นำสิ่งที่ท่านได้รับมารับใช้ประชาชน จะเป็นหมอได้ท่านต้องไปรักษา
ที่โรงพยาบาลแมคคอร์มิคจังหวัดเชียงใหม่ที่ลำบากมาก ท่านนำเอา
สิ่งที่เป็ นเลิศของท่านไปช่วยคนที่ลำบากที่สุด ความยิ่งใหญ่ของมหิดล
ถ้ายิ่งใหญ่เพื่อมหิดลเองก็ควรแก่การชมเชยอยู่ แต่ที่ผมอยาก
จะเห็นมหิดลเป็นเหมือนที่สมเด็จพระราชบิดาท่านสอนเอาไว้ว่า
จงเอาความเป็นคนมากกว่าความรู้ มากกว่าวิชาชีพ เอาสิ่งที่ดี โอกาส

ที่ดีที่ได้ไปทำให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมให้มากที่สุด ท่านจะต้องเป็นคนที่ไม่ใช่พามหาวิทยาลัยมิดิลไปข้างหน้าเท่านั้น แต่ท่านจะต้องมาช่วยให้อุดมศึกษาของไทยเดินไปข้างหน้าให้ได้มากที่สุดด้วยความเก่ง ความดีและความสามารถ และความเสียสละของท่าน ทำอย่างไรที่จะทำให้ท่านศาสตราจารย์ชัชวาล โอสถานนท์ อยู่ในใจของเราตลอดไป ผมคิดว่าต้องสวมจิตใจแบบอาจารย์ชัชวาล โอสถานนท์ อย่าคิดเป็นอันขาดว่าเราเป็นคนยุคหลังแล้ว อย่าคิดเป็นอันขาดว่าเราคิดถึงแต่เรื่องเงินเดือนของเรา รายได้จากวิจัยของเรา ดีกรามเราจะต้องเกิดขึ้น ห้องทำงานที่จะต้องดีขึ้น ผมคิดว่าต้องคิดตลอดเวลาว่าสิ่งบประมาณมากเราก็จะทำมาก สิ่งบประมาณน้อยเราก็จะทำมาก ไม่สิ่งบประมาณก็จะทำต่อ อันนี้ถึงจะเป็นคนที่สมกับเป็นทายาทของอาจารย์ชัชวาล โอสถานนท์ ไม่ใช่เป็นทายาทในความหมายที่เป็นผู้รับดอกผลแล้ว แล้วก็คิดแต่เรื่องประจำของท่าน แต่ต้องสวมหัวใจเหมือนบรรพชนของเราเหมือนอาจารย์ชัชวาล โอสถานนท์ ในวันนั้น พ.ศ. 2512 ปีที่มหาวิทยาลัยมิดิลเกิด ท่านคงไม่ได้คิดว่าใน พ.ศ. 2565 ในวันนั้นมหาวิทยาลัยมิดิลจะเติบโต ยิ่งใหญ่ เข้มแข็ง และเป็นผู้นำของวงอุดมศึกษาของประเทศไทยมาจนถึงขณะนี้

ผมขอจบปาฐกถานี้แต่เพียงแค่นี้ ขอความสุข สวัสดิ์ ท่านผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ท่านสมาชิกของมหาวิทยาลัย ขอให้มหาวิทยาลัยมิดิลก้าวต่อไปเป็นธงนำที่สำคัญของอุดมศึกษาไทย ตลอดกาล ขอขอบคุณครับ

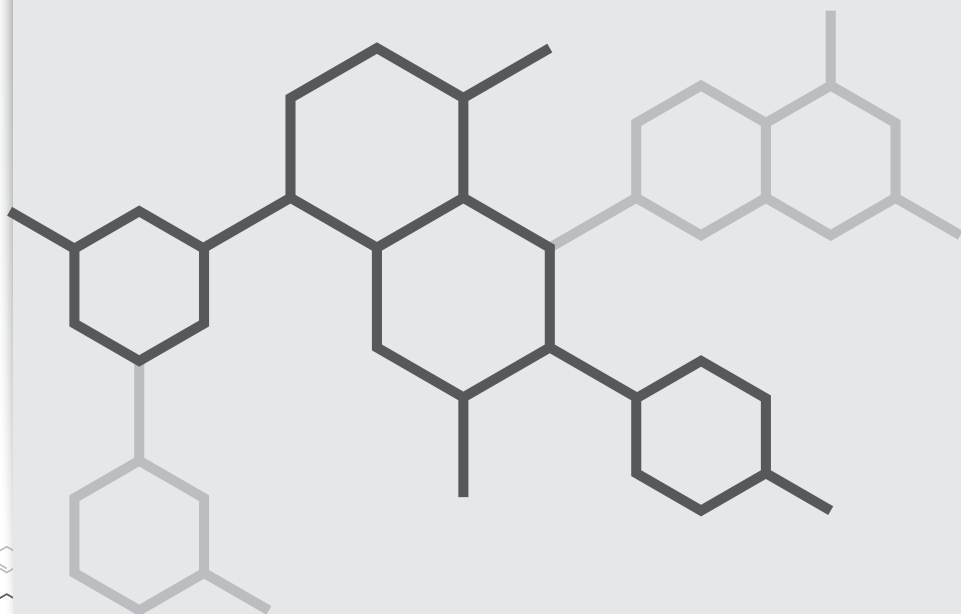

“การปฏิรูปอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมไทย : ไม่มีวันหยุดยั้ง”

ความเป็นมาในการจัดแสดง ปาฐกถาเกียรติยศฯ เนื่องในวันพระราชทานนาม “มหาวิทยาลัยมหิดล”

“มหิดล” เป็นพระนามของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อประเทศชาติอย่างใหญ่หลวง โดยเฉพาะการแพทย์และการสาธารณสุข ทรงได้รับการยกย่องว่าเป็นพระบิดาแห่งการแพทย์แผนปัจจุบันของไทย และพระบิดาแห่งการสาธารณสุขไทย พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานนาม “มหิดล” ให้เป็นนามของมหาวิทยาลัย ที่ได้ตราพระราชบัญญัติมีผลใช้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2512 ซึ่งนับว่าเป็นวันเริ่มต้นของการใช้ชื่อมหาวิทยาลัยมหิดล นับจากวาระนั้นจนถึงวันที่ 2 มีนาคม 2565 ซึ่งเวียนมาบรรจบครบ 53 ปี ที่ได้รับพระราชทานนามให้เป็น “มหาวิทยาลัยมหิดล” การได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณครั้งนี้ ยังความปิติยินดีเป็นอย่างยิ่งให้แก่บรรดาอาจารย์ นักศึกษา และเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ตลอดจนศิษย์เก่าและนักศึกษาปัจจุบันของมหาวิทยาลัยมหิดล

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2543 จนถึง พ.ศ. 2565 อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล ได้มีดำริให้มีการจัดปาฐกถาเกียรติยศฯ เนื่องในวันพระราชทานนาม “มหาวิทยาลัยมหิดล” ติดต่อกันมาทุกปี โดยได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่างๆ มาแสดงปาฐกถาในหัวข้อต่อไปนี้

- พ.ศ. 2543 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
นายแพทย์ชัชวาล โสธานนท์ ครั้งที่ 1
โดย ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณ
ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี
- พ.ศ. 2544 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
นายแพทย์เกษาน จาติกวณิช ครั้งที่ 1
โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณประเวศ วะสี
- พ.ศ. 2545 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
นายแพทย์ชัชวาล โสธานนท์ ครั้งที่ 2
เรื่อง “สุขภาพสังคม”
โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณประเวศ วะสี
- พ.ศ. 2546 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
นายแพทย์เกษาน จาติกวณิช ครั้งที่ 2
เรื่อง “พระพุทธศาสนากับการแก้ปัญหาให้
สังคม”
โดย พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต ป.ธ.๙)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย

- พ.ศ. 2547 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
 นายแพทย์ชัชวาล โอสถานนท์ ครั้งที่ 3
**เรื่อง “เศรษฐกิจการเงินโลกกับการปรับตัว
 ของอุดมศึกษาไทย”**
 โดย ดร.โอฬาร ไชยประวัติ
 ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรีและที่ปรึกษา
 กิตติมศักดิ์ มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบาย
 เศรษฐกิจการคลัง
- พ.ศ. 2548 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
 นายแพทย์เกษน จาตึกวนิช ครั้งที่ 3
เรื่อง “โครงการพัฒนาตอยตุง”
 โดย ม.ร.ว.ดิศนัดดา ดิศกุล
 เลขาธิการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
 ในพระบรมราชูปถัมภ์
- พ.ศ. 2549 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
 นายแพทย์ชัชวาล โอสถานนท์ ครั้งที่ 4
เรื่อง “การปฏิรูปการเมืองกับสภาพสังคมไทย”
 โดย ศาสตราจารย์ ดร.อมร จันทรมบรรณ
 ประธานคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- พ.ศ. 2550 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
นายแพทย์เกษน จาติกวณิช ครั้งที่ 4
เรื่อง “สหกิจศึกษากับการพัฒนาคุณภาพ
บัณฑิต”
โดย ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
- พ.ศ. 2551 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
นายแพทย์ชัชวาล โสธานนท์ ครั้งที่ 5
เรื่อง “ประสบการณ์การบริหารมหาวิทยาลัย
ออกนอกระบบเป็นมหาวิทยาลัย
ในกำกับของรัฐ”
โดย ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร
ที่ปรึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าธนบุรี
- พ.ศ. 2552 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
นายแพทย์เกษน จาติกวณิช ครั้งที่ 5
เรื่อง “ความอยู่รอดของมนุษยศาสตร์ไทย”
โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณเจตนา นาควัชระ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
สภามหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2553 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
นายแพทย์ชัชวาล โอสถานนท์ ครั้งที่ 6
เรื่อง “Current Global Health Issues”
โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ
นพ.ดร.ไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์
ประธานกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุน
การวิจัย

พ.ศ. 2554 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
นายแพทย์เกษน จาติกวณิช ครั้งที่ 6
**เรื่อง “การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน
โดยการปฏิวัติการศึกษาและพัฒนา
ชนบท”**
โดย คุณมีชัย วีระไวทยะ
นายกสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน

พ.ศ. 2555 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
นายแพทย์ชัชวาล โอสถานนท์ ครั้งที่ 7
**เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการองค์กร
สู่ความยั่งยืน”**
โดย ดร.ไพรินทร์ ชูโชติถาวร
ประธานเจ้าหน้าที่บริหารและกรรมการ
ผู้จัดการใหญ่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

พ.ศ. 2556 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
 นายแพทย์กษาน จาติกวณิช ครั้งที่ 7
**เรื่อง “การพัฒนาประเทศไทยเพื่อรองรับ
 การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (AEC)”**
 โดย คุณกานต์ ตระกูลฮุน
 กรรมการผู้จัดการใหญ่
 บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

พ.ศ. 2557 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
 นายแพทย์ชัชวาล โอสถานนท์ ครั้งที่ 8
เรื่อง “ประเทศไทยบนเส้นทางเปลี่ยนผ่าน”
 โดย ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์

พ.ศ. 2558 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
 นายแพทย์กษาน จาติกวณิช ครั้งที่ 8
**เรื่อง “มหาวิทยาลัยมหิดลกับความท้าทาย
 ในอนาคต”**
 โดย ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา
 อธิการบดีมหาวิทยาลัยการกระทรวงอุตสาหกรรม
 และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
 ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพย์สิน
 ส่วนพระมหากษัตริย์ และรองเลขาธิการ
 สำนักพระราชวัง รองประธานมูลนิธิมั่นพัฒนา
 และประธานคณะกรรมการขับเคลื่อน
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- พ.ศ. 2559 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
 นายแพทย์ชัชวาล โอสถานนท์ ครั้งที่ 9
เรื่อง “มหาวิทยาลัยอุดมคติในศตวรรษที่ 21”
 โดย ดร.ศุภชัย พานิชภักดิ์
 กรรมการบริหารการทูตวัฒนธรรม
 กรุงเบอร์ลิน และผู้เชี่ยวชาญระดับสูง
 สำนักเลขาธิการใหญ่องค์การสหประชาชาติ
 อดีตรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการ
 กระทรวงพาณิชย์
- พ.ศ. 2560 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
 นายแพทย์เกษน จาตึกวนิช ครั้งที่ 9
เรื่อง “การแพทย์และสาธารณสุข 4.0”
 โดย ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณ
 นายแพทย์ปิยะสกล สกลสัตยาทร
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
- พ.ศ. 2561 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
 นายแพทย์ชัชวาล โอสถานนท์ ครั้งที่ 10
**เรื่อง “พิชิตความท้าทายยุคใหม่ ด้วยธรรมะ
 และปัญญา”**
 โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ
 นายแพทย์เกษม วัฒนชัย
 นายกสมาคมมหาวิทยาลัยมหิดล

- พ.ศ. 2562 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
นายแพทย์กษาน จาติกวณิช ครั้งที่ 10
เรื่อง “มหาวิทยาลัยแห่งอนาคต”
โดย ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช
อดีตนายกสภามหาวิทยาลัยมหิดล
- พ.ศ. 2563 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
นายแพทย์ชัชวาล โอสธนานนท์ ครั้งที่ 11
**เรื่อง “การปรับตัวของมหาวิทยาลัย
เพื่อตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงในยุค
Disruption”**
โดย ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณ
นายแพทย์อุดม คชินทร
อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
- พ.ศ. 2564 ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์
นายแพทย์กษาน จาติกวณิช ครั้งที่ 11
เรื่อง “ปฏิรูปอย่างไรให้ไทยวัฒนา”
โดย ดร.วิโรฒ สันติประภาพ
อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

พ.ศ. 2565

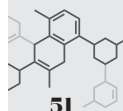
ปาฐกถาเกียรติยศศาสตราจารย์

นายแพทย์ชัชวาล โสสถานนท์ ครั้งที่ 12

เรื่อง “การปฏิรูปอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัย และนวัตกรรมไทย : ไม่มีวันหยุดยั้ง”

โดย ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

“การปฏิรูปอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมไทย : ไม่มีวันหยุดยั้ง”

ประวัติ

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัชวาล โอสถานนท์

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัชวาล โสธานนท์ เป็นบุตรคนที่ 4 ของพระยาประชาภิจักรจักร (ชูป โสธานนท์) และคุณหญิงนิล ประชาภิจักรจักร เกิดเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2451 ณ บ้านถนนบำรุงเมือง ริมคลองผดุงกรุงเกษม มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ซึ่งปัจจุบันถึงแก่กรรมแล้ว ดังนี้

1. พ.ต. วิลาส โสธานนท์	6. นายทวีลาภ โสธานนท์
2. นางระยับ สุพล	7. นางชำนาญ สุขุม
3. ด.ช.ศิริ โสธานนท์	8. นายชาลี โสธานนท์
4. ศ.นพ.ชัชวาล โสธานนท์	9. นางอินทรา นาคะเสถียร
5. นายปชา โสธานนท์	

สมรสกับนางสาวดุษฎี ปันยารชุน ธิดาพระยาปรีชานุศาสน์ (เสริญ ปันยารชุน) และคุณหญิงปฤกษ์ ปรีชานุศาสน์ เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2484 มีบุตรธิดา 2 คน ได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์รพีพันธุ์ โสธานนท์
 2. นางทิพสุดา สุวรรณรักษ์ สมรสกับ รศ.นพ.รินดา สุวรรณรักษ์
- มีธิดา 1 คน คือ นางสาวไรรัตน์ สุวรรณรักษ์

ผู้ที่ได้รู้จักกับศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัชวาล โสธานนท์ เรียกท่านสั้นๆ ว่า “คุณหมอชัช”

- พ.ศ. 2474 สำเร็จปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
- พ.ศ. 2476 บรรจุเป็นอาจารย์ในแผนกสูติ-นรีเวชวิทยา โรงพยาบาลศิริราช
- พ.ศ. 2478 ได้ทุนอเล็กซานเดอร์ ฟอน ฮุมโบลต์ ไปศึกษาเพื่อทำปริญญาเอก (Dr.Med) ณ ประเทศเยอรมนี พร้อมกับได้รับทุน “สมเด็จพระราชบิดา” ศึกษา ค้นคว้า วิจัย ภาคใต้ Prof.Schoeder และ Prof. Robert Kessler และทำวิทยานิพนธ์เรื่อง Cystic Glandula Hyperplasia of Endometium หลังจากสำเร็จปริญญาเอกแล้ว ยังได้ไปศึกษาวิชา โรคเมืองร้อนเพิ่มเติมที่มหาวิทยาลัย Hamburg และได้ประกาศนียบัตรวิชาโรคเมืองร้อน (DTM)
- พ.ศ. 2481 เดินทางกลับประเทศไทยและทำงานที่โรงพยาบาลศิริราชเช่นเดิม เมื่อกลับมาทำงานที่แผนกสูติ-นรีเวชวิทยา ที่ศิริราช ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประจักษ์ ทองประเสริฐ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศิริราชขณะนั้น ได้ขอให้คุณหมอชัชรับตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เมื่อคุณหมอประจักษ์ ลาออกในปี พ.ศ. 2491 คุณหมอชัชได้รับเลือกเองคนที่ให้ดำรง

ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลศิริราช ตั้งแต่
บัดนั้นเป็นต้นมา คุณหมอซซจึงเป็นคลินิกเขียน
อาจารย์และนักบริหารพร้อมกันไป ท่านดำรงตำแหน่ง
ผู้อำนวยการศิริราชจนถึง พ.ศ. 2501 เป็นคนบดี
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ระหว่างปี พ.ศ.
2501-2506 ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัย
แพทยศาสตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2507 - 2512 ดำรง
ตำแหน่งอธิการบดีคนแรกของมหาวิทยาลัย
มหิดล ระหว่างปี พ.ศ. 2512 - 2514 เป็นผู้เดียว
ที่เป็นทั้งอธิการบดีมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
และมหาวิทยาลัยมหิดล และยังรับตำแหน่งรักษา
การคนบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ระหว่างปี พ.ศ. 2514 - 2522

พ.ศ. 2493

เมื่อศิริราชก่อตั้งมาครบ 60 ปี ในฐานะเป็นผู้อำนวยการ
ได้จัดงานใหญ่ ได้กราบบังคมทูลเชิญพระบาทสมเด็จพระ
พระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดพระราชานุสาวรีย์
ของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม
พระบรมราชชนก พระบิดาแห่งการแพทย์แผนปัจจุบัน
ของไทย หรือที่วงการแพทย์เรียกว่า “สมเด็จพระ

พระราชบิดา” ณ ศูนย์กลาง คณะแพทยศาสตร์
 ศิริราชพยาบาล ผลการจัดงานในครั้งนั้น ศาสตราจารย์
 นายแพทย์เกษน จาตึกวนิช ได้เขียนไว้ในหนังสือ
 เจ็ดรอบนักษัตร ชัชวาล โอสธำนนท์ ว่าก่อให้เกิด
 ผลสำเร็จตามมาอีก 2 ประการคือ

1. สร้างหอประชุมราชแพทยาลัย
2. สร้างเขื่อนคอนกรีตริมแม่น้ำเจ้าพระยา

พ.ศ. 2505 เมื่อศิริราชก่อตั้งมาครบ 72 ปี คุณหมอชัชเป็น
 แม่งานใหญ่อีกครั้งหนึ่ง การจัดงานครั้งนี้ก่อให้เกิด
 ตึก 72 ปีศิริราช ซึ่งเป็นอาคาร 12 ชั้น ตั้งอยู่ใจกลาง
 โรงพยาบาลศิริราช เบื้องหลังพระราชานุสาวรีย์
 สมเด็จพระบรมราชชนก

พ.ศ. 2512 ได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานนามใหม่ ให้แก่
 มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ พระบาทสมเด็จพระ
 พระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
 บรมนาถบพิตร พระราชทานนามว่า “มหาวิทยาลัย
 มหิดล” ยังความภาคภูมิใจและความซาบซึ้งใน
 พระมหากรุณาธิคุณต่อคุณหมอชัชมิรู้คลาย

นอกจากนั้นได้ร่วมกราบบังคมทูลขอพระกรุณาจากสมเด็จพระ
 พระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงช่วยเหลือบริจาคซื้อที่ดิน 1,200 ไร่ ซึ่ง

เป็นที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ในราคาที่ถูกลงมาก
ใช้เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายาในปัจจุบัน

ในชั้นแรกที่พระราชทานนามมหาวิทยาลัยมหิดลนั้น
คุณหมอซซ์เล่าว่าพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล
อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงตั้งมาว่ามหาวิทยาลัย
แพทยศาสตร์ยังไม่ใช่มหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์พร้อมสาขาวิชา ดังนั้น
ในสมัยที่คุณหมอซซ์เป็นอธิการบดี จึงได้มีการจัดตั้งคณะสังคมศาสตร์
มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ขึ้น และเมื่อได้ก่อตั้งแล้วคุณหมอ
ซซ์ก็ยังได้ดำรงตำแหน่งรักษาการคณบดีของคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล อีกเกือบ 10 ปี จนกว่าจะได้เลือกคณบดีคนใหม่
ขึ้นมาแทน

หลังจากได้พระราชทานนามมหาวิทยาลัยมหิดลแล้ว พระบาท
สมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถ
บพิตร ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงดนตรีที่หอประชุมราชแพทย
วิทยาลัยศิริราช และรับสั่งตอนหนึ่งกับนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล
ว่า “เราเป็นลูกพ่อเดียวกันแล้วนะ” ยังความปลาบปลื้มและซาบซึ้ง
ในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นแก่คุณหมอซซ์และผู้เข้าเฝ้า
ทูลละอองธุลีพระบาทโดยทั่วหน้ากัน

งานอื่นๆ นอกมหาวิทยาลัยยังมีอีกหลายอย่างเช่น เป็น
กรรมการสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการ

ฝ่ายการแพทย์ของมูลนิธิอานันทมหิดล กรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ
กรรมการพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ เป็นต้น

คุณหมอชัชมีความจงรักภักดีในสมเด็จพระราชบิดาอย่าง
ลึกซึ้ง เคยเล่าให้ลูกหลานฟังว่า เมื่อเรียนแพทย์ปีที่ 1 ที่ศิริราช เรียน
หนังสือได้ขอเข้าเฝ้าสมเด็จพระราชบิดา กราบบังคมทูลเพื่อขอทุน
ศึกษาแพทย์ต่างประเทศ สมเด็จพระราชบิดาโปรดเกล้าฯ ให้มหาดเล็ก
นำกระดาษดินสอมาทรงคิดเลขค่าใช้จ่ายในการเรียนให้ดู และทรงแสดง
ให้เห็นว่าการจะไปเรียนต่างประเทศนั้นต้องใช้เวลามาก 8 ปี ค่าใช้จ่าย
สิ้นเปลืองมาก ขณะนี้เรียนที่ศิริราชก็ดีแล้ว อีก 3 ปีก็จะเรียนจบ จึงขอ
ให้เรียนต่อไป เมื่อเรียนจบแล้วจะไปเรียนที่ไหนจะให้การสนับสนุน แต่
จะต้องกลับมาทำงานที่ศิริราช เพราะศิริราชยังต้องการคนอีกมาก แต่
หลังจากนั้นไม่กี่เดือน สมเด็จพระราชบิดาก็สิ้นพระชนม์ ยิ่งความเศร้า
สลดใจแก่คุณหมอชัชเป็นอย่างยิ่ง คุณหมอชัชคิดว่าจะสนองพระเดช
พระคุณครั้งสุดท้ายได้อย่างไร ขณะนั้นผู้ที่มีโอกาสเข้าร่วมในขบวน
อัญเชิญพานเครื่องราชอิสริยยศของสมเด็จพระราชบิดาจากพระบรม
มหาราชวังไปยังพระเมรุ ต้องเป็นนักศึกษาแพทย์ปีที่ 4 แต่คุณหมอ
ชัชก็ได้ขอร้องกับอาจารย์และได้เข้าร่วมในขบวนในที่สุด คุณหมอชัช
ได้ของที่ระลึกพระราชทานคือดินสอแท่นกระเป๋ายี่ห้อ Parker ลงยา
ส่วนบน ส่วนล่างเป็นทอง ตอนบนโดยรอบจารึกว่า พ.ศ. 2472 ซึ่ง
คุณหมอชัชได้เก็บสมบัติชิ้นนี้ไว้ตราบนานชั่วชีวิตหาไม่ คุณหมอชัชเคย
กล่าวหลายครั้งในหลายวาระว่า การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามมหาวิทยาลัยมหิดล ใน

สมัยที่ท่านเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และการที่ท่านได้เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นสิ่งที่ท่านภาคภูมิใจมากและเป็นเกียรติที่จะต้องเทิดทูนพระนามมหิดลอย่างเต็มสติกำลัง ในชีวิตการเป็นแพทย์และการกระทำใดๆ ก็ดี คุณหมอซัชจะเทิดทูนยึดถือสมเด็จพระราชบิดาเป็นแบบอย่างมั่นคงเสมอมา

คุณหมอซัชมีสุขภาพดีพอสมควรมาโดยตลอด ไม่มีอาการหลงและมีความห่วงใยคนรอบข้างเสมอจนนั้นปลายของชีวิต คุณหมอซัชเริ่มป่วยเป็นโรคมะเร็งที่ปอดเมื่อประมาณ พ.ศ. 2539 แต่ก็ยังมีสุขภาพที่แข็งแรง ไม่มีอาการของมะเร็ง ในช่วง 3 เดือนสุดท้ายเริ่มมีอาการไอและอ่อนเพลีย ในวันพุธที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 เข้ารักษาตัว ณ ศูนย์การแพทย์ศิริกิติ์ โรงพยาบาลรามาธิบดี และถึงแก่กรรมอย่างสงบในวันศุกร์ที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2542 เวลา 7 นาฬิกา 52 นาที สิริอายุได้ 91 ปี 8 เดือน 27 วัน

กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยมหิดล

999 ถนนพุทธมณฑล สาย 4 ตำบลศาลายา

อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

โทรศัพท์ 0 2849 6240-6 โทรสาร 0 2849 6247

เว็บไซต์ <https://op.mahidol.ac.th/ra/>

กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยมหิดล

999 ถนนพุทธมณฑล สาย 4 ตำบลศาลายา

อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

โทรศัพท์ 0 2849 6240-6 โทรสาร 0 2849 6247

เว็บไซต์ <https://op.mahidol.ac.th/ra/>